

نقش ها و کارکردهای جدید تحقیق، ترویج و آموزش در نظام نوآوری گیاهان دارویی

معصومه سعادت زاده^۱، هوشنگ ابروانی^۲، حسین شعبانعلی فمی^۳

^۱ دانشجوی مقطع دکتری رشته توسعه کشاورزی دانشگاه تهران، ^۲استاد گروه مدیریت و توسعه کشاورزی دانشگاه

تهران، ^۳دانشیار گروه مدیریت و توسعه کشاورزی دانشگاه تهران

m.sadatzade@gmail.com

اهمیت گیاهان دارویی و معطر روز به روز در حال افزایش است، باتوجه به متکی بودن اقتصاد ایران به درآمدهای نفتی و آسیب پذیری این درآمدها از مسایل سیاسی و اقتصادی، گیاهان دارویی و معطر می توانند در امر صادرات غیر نفتی و اقتصاد داخلی نقش عمده ای را ایفا کنند. این در حالی است که بازار بین المللی فرآورده های گیاهی، ۱۰۰ میلیارد دلار برآورد شده است و طبق نظر بانک جهانی تا سال ۲۰۵۰ به ۵ تریلیون دلار خواهد رسید. به منظور استفاده کامل از این پتانسیل، کشورها باید در زمینه کشت مطابق اصول علمی، تکنولوژی پس از برداشت، فرآوری، تحقیق و توسعه، ثبت اختراع و بازاریابی گیاهان دارویی تقویت شوند. همه این موارد در صورت وجود یک نظام نوآوری مناسب، قابل دستیابی است. همچنین لازم است تا نقش ها و کارکردهای قبلی کنشگران اصلی نظام نوآوری یعنی تحقیق، ترویج و آموزش تغییر نماید. با توجه به اهمیت موارد ذکر شده، هدف اصلی این مقاله تعیین نقش های جدید تحقیق، ترویج و آموزش در نظام نوآوری گیاهان دارویی بوده است. همچنین لازم به ذکر است که این مطالعه از طریق منابع الکترونیکی و کتابخانه ای انجام گرفته است. در ابتدا مفهوم، اهمیت و ویژگی های نظام های نوآوری کشاورزی بررسی شده و سپس سه رهیافت نظام های نوآوری کشاورزی، انتقال تکنولوژی و نظام دانش و اطلاعات کشاورزی مورد مقایسه قرار گرفته اند. همچنین کارکردهای فعلی تحقیق، ترویج و آموزش در زمینه گیاهان دارویی مورد بحث قرار گرفته و در نهایت نقش ها و کارکردهای جدید مورد نیاز این سه بخش جهت استقرار و توسعه یک نظام نوآوری مناسب گیاهان دارویی پیشنهاد شده اند.

واژه های کلیدی: نظام نوآوری، گیاهان دارویی، تحقیق، ترویج، آموزش